

ASIALISTA

MAL-VERKOSTON OHJAUSRYHMÄN KOKOUS

Aika: 5.9.2019 klo 9.30 - 12.00

Paikka: Väylävirasto, Opastinsilta 12 A Pasila, neuvotteluhuone Satama (2. krs)

Etäosallistujat: Kokous tapahtuu Microsoft® Office Lync Meeting-palvelussa.

[Liity Skype-kokoukseen](#)

Ongelmia liittymisessä? [Kokeile Skype Web Appia](#) Liity puhelimella [+358942720677](tel:+358942720677)

Neuvottelutunnus: 594705

Mikäli sinulla on ongelmia kokoukseen liittymisessä, ota yhteyttä Väylän asiakastukeen 029 534 3030.

Jäsenet:

Olli Voutilainen, erityisasiantuntija, TEM (puheenjohtaja)
 Kaisa Mäkelä, ympäristöneuvos, YM
 Lotta Mattsson, erityisasiantuntija, VM
 Tapio Ojanen, apulaisjohtaja Väylä
 Kirsi Pulkamo, Traficom
 (Mervi Karhula, liikenneneuvos, LVM tiedoksi)
 Jarmo Lindén, johtaja, ARA
 Anna-Leena Seppälä, yksikön päällikkö,
 ELY-keskus Varsinais-Suomi
 Anne Jarva, kehittämispäällikkö Kuntaliitto
 Juha Pekka Vartiainen, kaavoituspäällikkö
 Joensuun kaupunki,
 Paula Paajanen, yleiskaavapäällikkö,
 Oulun kaupunki
 Janne Vartia, elinkeinopäällikkö,
 Porin kaupunki
 Päivi Nurminen, seutujohtaja
 Tampereen kaupunkiseutu
 Jyrki Lappi, maankäyttöjohtaja (vp.)
 Turun kaupunki
 Leena Rossi, yleiskaavapäällikkö, Jyväskylän kaupunki
 Raine Mäntysalo, professori, Aalto/RYL
 Aarno Kononen, ryhmäpäällikkö, HSL

Varalla:

YM Olli Maijala, neuvotteleva virkamies, YM
 Anna Saarlo, johtaja, Väylä
 Asta Tuominen, yksikön päällikkö, Traficom
 Markku Aho, rahoituspäällikkö, ARA
 Samuli Alppi, johtava asiantuntija, Pirkan-
 maan ELY-keskus
 Johanna Vilkuna, liikenneasiantuntija
 Kalle Sivén, kaupungingeodeetti,
 Joensuun kaupunki
 Mikko Törmänen, asemakaavapäällikkö,
 Oulun kaupunki
 Mikko Nurminen, kaupunkisuunnittelupääll
 Porin kaupunki
 Tapani Touru, liikennejärjestelmäpäällikkö,
 Tampereen kaupunkiseutu
 Paula Keskikastari, kaavoituspäällikkö (vp.)
 Turun kaupunki
 Anna Isopoussu, kaavoitustutkija, Jyväskylä
 Vesa Kanninen, yliopistonlehtori, Aalto/RYL
 Sini Puntanen, osaston johtaja, HSL

Alustajat: Markku Hannonen, Kotkan
 kaupunkikehitysjohtaja (kohta 5.)
 Valtteri Laasonen, MDI (kohta 6.)

Verkoston koordinaatio: Tero Piippo, projektipäällikkö, siht., Kati-Jasmin Kosonen,
 erikoissuunnittelija, Heli Suuronen, projektisuunnittelija

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

1. Kokouksen avaus, läsnäolijoiden toteaminen ja esityslistan hyväksyminen

2. Edellisen kokouksen (20.5.2019) muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen muistio https://mal-verkosto.fi/wp-content/uploads/2019/05/MAL-ohry_20052019-muistio.pdf.

Päätösehdotus: Ohjausryhmä hyväksyy edellisen kokouksen muistion.

Päätös:

3. Toiminnan ajankohtaiset asiat (15 min.)

Päätyneet

- Asema-alueiden hankesuunnittelun ja konseptoinnin toimintamalli -selvitys (loppuraportti tulossa Väylän julkaisusarjassa)
- STN BEMINE-hankkeen 2016-2019 päättyminen elokuussa 2019. Loppujulkaisu, Posterit, suosittu Blogi-sarja ja Loppuseminaarin 13.6.-19 ja 14.6.19 aineistot: www.bemine.fi

Käynnissä/ aloittaneet

- HYMY- hyvinvointiympäristön tietopohjan mallintaminen ja hyvinvointijohtamisen kehittäminen- verkostohankkeen 2019 - 2021 eteneminen
- YHTÄJALKAA – Strategisuus ja transskalaarisuus liikennejärjestelmäsuunnittelun ja alueidenkäytön suunnittelun yhteensovittamisessa - valtioneuvoston 5.3 Teas hanke
- VALUMA
- Yhteistyöhankkeet YKR DEMO (SYKE) ja JustDE (SA ja Helsingin yliopisto, pohjoismaiset partnerit)
- EU-tasoinen kestävä liikunnan yhteistyö (PUM, SUMPIT)

Seminaarit, työpajat ja muut tapahtumat:

- YhtäJalkaa -hankkeen 1. työpaja Suunnittelutasoja läpäisevät haasteet suunnittelukohteiden määrittäjinä - Helsingissä (Meritulli) 17.9.2019 klo 9-12 (ilmoittautumiset tästä linkistä https://www.lyyti.fi/reg/Suunnittelutasoja_lapaisevat_haasteet dl 11.9.19). Seuraavat työpajat (jos ehditään saamaan selville)
- JustDE sidosryhmäseminaari tiistaina 1.10.2019 klo 13-16 Urbanirium, HY, yhteistyö JustDe hankkeen ja MAL-verkoston välillä.
- Digital Transport days Helsingissä 7.-9.10.2019 <http://www.dtlf.eu/news-and-events/digital-transport-days-2019>
- Sustainable Nordic cities with a focus on climate-smart mobility -webinaari 15.10.2019

- Yhdyskuntien uudistaminen päätösseminaari 16.-18.10.2019 (ARA)
[https://www.ara.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Tapahtumat/Yhdyskuntien_uudistaminen_projektin_paat\(50598\)](https://www.ara.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Tapahtumat/Yhdyskuntien_uudistaminen_projektin_paat(50598))
- Kotka-Haminan seudun Smart-työpaja 13.11.2019 (Kotka Vellamo)

Päätösehdotus: Ohjausryhmä merkitsee katsauksen tiedokseen.

Päätös:

4. Katsaus hallitusohjelman kaupunkipolitiikkaan (15 min.)

Uuden hallituksen ohjelma OSALLISTAVA JA OSAAVA SUOMI – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta julkaistiin 6.6.2019 ja se löytyy valtioneuvoston julkaisuarkistosta
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161662>

Hallitusohjelman kaupunkipolitiikkaan liittyviä nostoja ovat mm.:

- Vahva Suomi rakentuu metropolialueen, kasvavien kaupunkiseutujen, seutukuntien ja maaseudun yhteisestä menestyksestä.
- Tunnistetaan erityisesti metropolialue ja suuret kaupungit koko maan kannalta strategisesti merkittävänä kasvun ja kestävä kehityksen alueina.”
- Kasvukaupungeilla on keskeinen rooli kestävä kasvun ja työllisyyden edistämässä, ilmastonmuutoksen torjunnassa ja syrjäytymisen ehkäisyssä. Luodaan alue- ja/tai teemalähtöisesti sopimusperustaisuuteen ja kumppanuuteen perustuva (aluekehityksen) toimintamalli, joka vastaa kunkin alueen erityispiirteisiin.
- Maakuntien liittojen rooli aluekehitysviranomaisena jatkuu. Niillä on myös keskeinen merkitys aluekehityksen ja yhteistyön edistäjänä
- Yliopistokaupunkien kanssa luodaan erilliset ohjelmat/sopimukset julkisen ja yksityisen TKI-rahoituksen strategisesta kohdentamisesta globaalisti kilpailukykyisten ekosysteemien vahvistamiseksi.”
- Kaupunkipolitiikassa korostuvat segregaaation ehkäiseminen ja lähiöiden kehittäminen
- Laaditaan kansallinen kaupunkistrategia, jolla vastataan kaupungistumisen mahdollisuuksiin ja haasteisiin.
- Mahdollistetaan metropolialueen tasapainoisen kehityksen vaatimat erilliskäsitteet ja vahvistetaan sen kykyä kilpailla muiden eurooppalaisten metropolien kanssa.

TEMin erityisasiantuntija Olli Voutilainen alustaa teemasta.

Päätösehdotus: Merkitään tiedoksi ja käydään keskustelu.

Päätös:

5. Kaupunkiseutusunnittelua lakimuutoksen kynnyksellä: Kotkan-Haminan seudun strateginen vaiheyleiskaava (40 min.)

Kotkan-Haminan seudulla on laadittu viiden kunnan strateginen vaiheyleiskaava, joka sai lainvoiman tämän vuoden alussa (kts. <https://www.khyleiskaava.fi/fi/vaikuta>)

Kaavan laatimisen yhteydessä vahvistettiin seudun yhteistyötä elinkeinohankkeissa. Luotiinko jotakin käyttökelpoista? Onko jotakin opittavissa MRL:n uudistusta silmällä pitäen?

Antti Rinteen hallitus on linjannut hallitusohjelmassaan maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisen tavoitetta ja uudistaa hillitysti valtion suhdetta kaupunkiseutuihin. MAL-sopimusten piirissä olevaa kaupunkijoukkoa laajennetaan, mutta tulisiko sopimuksellisuutta ulottaa myös muille kaupunkiseuduille?

Kokemuksia Kotkan-Haminan seudun yhteisen suunnittelun ja kehittämisen saralta sekä keskisuurelle kaupunkiseudulle ajankohtaisia kysymyksiä esittelee kaupunkisuunnittelujohtaja Markku Hannonen Kotkan kaupungista.

Päätösehdotus: Merkitään tiedoksi ja käydään keskustelu.

Päätös:

6. VALUMA - Verkostoyhteistyön aluemalli - valtioneuvoston 5.5 Teas hanke (30 min.)

MAL-verkosto on mukana MDIn vetämässä VALUMA -Verkostoyhteistyön aluemalli hankkeessa. Hankkeen toteuttavat MDI Public Oy, 4FRONT Oy ja Nordregio. Hanke kuuluu valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminnan 5.5 Aluekehittämisen verkostoyhteistyön toimintamalli -osioon. Katso osion lisätiedot [tästä](#).

Hallitus etsii aluekehittämiselle uutta suuntaa, toimintatapoja sekä keinoja edistää verkostojen kumppanuutta. VALUMA-hankkeen tavoitteena on kartoittaa vaihtoehdot aluekehittämisen verkostoyhteistyön toimintamallille. Tällöin selvitetään nykytilanne eli mitä aluekehittämisen verkostosta jo tiedetään meillä Suomessa ja muissa keskeisissä verrokkimaissa (erityisesti pohjoismaat) sekä kartoitetaan verkostomaisen toiminnan hyödyt ja esteet. Hankkeessa myös selvitetään aluetoimijoiden kiinnostus verkostomaiseen toimintatapaan sekä ne teemat ja toimintatavat joissa verkostoyhteistyö nähdään tarpeelliseksi. Vastaavasti kootaan kansallisten toimijoiden näkemyksiä verkostomaisesta toiminnasta. Tehtävänä on myös selvittää verkostojen tehtävä aluekehittämisen kokonaisuudessa. Hanke tukee em. tavoitteiden kautta myös valtioneuvoston aluekehityksen toimintamallin kehittämistä osana ALKE-päätöksen valmistelua.

Hanke käynnistyi kuluvan vuoden keväällä ja se toteutetaan helmikuuhun 2020 mennessä. Mdi on kerännyt kesän aikana informaatiota em. tavoitteisiin liittyen. MAL-verkosto on laajoine sidosryhmineen yksi hankkeen keskeinen

yhteistyötaho, jonka tieto-taitoa, dataa ja kehittäjäkumppanuutta hyödynnetään hankkeen toteutuksessa.

MDI:n asiantuntija Valteri Laasonen tulee kokoukseen kertomaan hankkeen etenemisestä ja alustavista havainnoista sekä keräämään MAL-verkoston näkemyksiä ja odotuksia selvitykselle ja roolista osana selvityksen toteutusta ja vuorovaikutusta.

Päätösehdotus: Ohjausryhmä käy evästyskeskustelun ja esittää näkemyksensä hankkeen tukemisesta ja toteuttamisesta.

Päätös:

7. Kaupunkiseutujen kestävä MAL-työn mallit Pohjoismaissa (ehdotus MAL-verkoston ympäristöministeriön MAL-verkoston rahoituksen kohdentumisesta) (15 min)

MAL-verkoston koordinaatio kävi kesäkuussa ja elokuussa 2019 yhteistyöneuvottelut ympäristöministeriössä ministeriön rahoitusosuuden kohdentumisesta MAL-verkostolle. Tällöin päätettiin, että koordinaatio laatii ehdotuksen kaupunkiseutujen kestävyttä ja seutujen välistä oppimista edistävästä kehittämishankkeesta.

MAL-verkoston koordinaatio ehdottaa ympäristöministeriölle ja ohjausryhmälle uuden kehittämishankkeen: *”KAUPUNKISEUTUJEN KESTÄVÄN MAL-TYÖN MALLIT POHJOISMAISSA - Pohjoismaiset parhaat käytännöt ja kokemustenvaihto kaupunkiseutujen MAL-yhteensovitustyön syventämiseksi ja kaupunkiverkostojen kehittämiseksi”* käynnistämistä välittömästi ohjausryhmän kokouksen jälkeen.

Kaupunkiseutujen kestävä MAL-työn mallit Pohjoismaissa -hankkeessa kartoitetaan kaupunkiseutujen MAL- ja päästövähennystavoitteita koskevat oppimisverkostot Pohjoismaissa ja tunnistetaan mahdollisuuksia luoda kaupunkiseutujen vertaisoppimisen foorumi kaupunkiseutujen yhteistyölle Pohjoismaisten kaupunkiseutujen ja kaupunkiverkostojen välille. Teemojen sisällöissä hyödynnetään jo olemassa olevia yhdyskuntarakanteen kestävyteen painottuvia hankkeita ja ohjelmia sekä välineitä, jos ne ovat opittavissa ja muokattavissa useimpia seutuja koskeviksi sekä hyväksi vuoropuhelun välineiksi pohjoismaissa. Tällaisia voivat olla mm. yhdyskuntarakanteen kestävyden arvioinnin työkalujen tunnistaminen ja levittämien, mal-yhteensovitustyöhön ja kestäväan liikkumiseen liittyvän sopimuksellisuuden edistäminen ja kehittäminen. Oleellisena näkökulmana työssä on yhteyspintojen tunnistaminen Pohjoismaiden välillä ja edelleen paikallistason yhteensovitusstrategioihin, sekä kiinnittyminen jo olemassa oleviin kehittämisohjelmiin, valtakunnalliseen Liikennejärjestelmätyöhön sekä ja prosesseihin sekä yhteydet paikallistason strategioihin.

Päätösehdotus: Ohjausryhmä evästää hankkeen sisällöllistä fokusta sekä esittää yhteyspinnat jäsenten omiin käynnissä oleviin hankkeisiin, ohjelmiin ja prosesseihin, joissa muotoillaan verkosto-oppimista pohjoismaisten kaupunkien ja kaupunkiseutujen välillä sekä nimeää edustajat hankkeen projektiryhmälle ajalle syyskuu-helmikuu 2019.

Päätös:**8. MAL-verkoston perustoiminnan raportin hyväksyminen ajalta 1.1 - 30.6.2019 (5 min.)**

MAL-verkoston perustoimintaa rahoittavat ympäristöministeriö, Väylä, Traficom (vuoden alusta), Ara ja Kuntaliitto ennakkoon sovituin rahoitusosuuksin. AIKOn aiemmat kuntarahoitusosuudet on AIKOn päättymisen (30.4.2019) takia siirretty kuluvan vuoden alusta MAL-verkoston perustoimintaan. Laskutus toteutetaan kahdesti vuodessa ja sen liitteeksi laaditaan vastaavasti toiminta- ja talousraportti. Projektipäällikkö esittelee kuluvan vuoden ensimmäisen vuosipuoliskon raportin.

Päätösehdotus: Ohjausryhmä hyväksyy MAL-verkoston perustoiminnan raportin ja talouden toteuman ajalta 1.1. - 30.6.2019.

Päätös:**9. MAL-verkostotoimintaa 10 vuotta - lähetekeskustelu MAL-verkoston arvioinnista (10 min.)**

MAL-verkostolla on parhaillaan menossa 10. toimintavuosi, kun verkosto perustettiin kansallisen Koheesio- ja kilpailukykyohjelman (KOKO) teemaverkostona v. 2010 alusta. KOKO päättyi v. 2011, jonka jälkeen MAL-verkosto on toiminut hyvänä työvälineenä ja yhteistyöfoorumina kaupunkien, kaupunkiseutujen, valtionhallinnon, tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden ja muiden keskeisten sidosryhmien välillä.

Työllä on tuettu verkoston jäsenseutuja yhdyskuntarakenteen kehittämistä, seudullista suunnittelua kansallisten tavoitteiden suuntaisesti, MALPE-yhteensovittamistyötä ja madallettu organisaatio- ja aluetasojen välisiä raja-aitoja sekä jalkautettu uusinta tutkimustietoa kaupunkiseuduille.

Näkökulmina ja keskustelualoitteina ovat painottuneet alueiden sisäiset kehittämishaasteet, yhteistyöratkaisut sekä alueellisen kilpailukykyyn ja yhdyskuntarakenteen vahvistaminen kokonaisuutena sekä valtion ja kuntien välisen vuoropuhelun edistäminen. Toimintatapoina ovat olleet kaupunkiseuduille sovitut työpajat ja sparraukset, asiantuntijaseminaarit, yhteistyöhankkeet sekä aktiivinen viestintä. Toimenpiteitä on toteutettu sekä itsenäisesti verkoston toimesta että MAL-kehittämistyössä olevien yhteistyökumppaneiden kanssa. Alueelliset innovaatiot ja kokeilut (AIKO) -kehittämishjelma ja Suomen akatemian rahoittama BEMINE-hanke ovat täydentäneet ja tuoneet vaikuttavuutta verkoston perustoimintaan vuosina 2016 - 2019.

Verkoston toiminta perustuu ohjausryhmän hyväksymien strategisten painopisteiden ja näiden läpileikkaavien kehittämisteemojen toteuttamiseen. Verkostolle päivitettiin viime vuoden aikana strategiset painopisteet vuosille 2019 -2022 sekä uudistettiin MAL-verkoston aiesopimus samalle ajanjaksolle.

MAL-verkoston toimintaa on arvioitu systemaattisesti ulkopuolisen tahon toimesta vuosina 2011 (osana Koheesio- ja kilpailukykyohjelman teemaverkostojen arviointia,

Tempo Economics) ja 2015 (MAL-verkoston kokonaisarviointi, Mdi). Verkoston 10-vuotinen toiminta ja tulevan työn suuntaaminen ovat perusteita arvioida toiminnan vaikuttavuutta sekä toimintatapoja. Informaatiota olisi hyvä myös peilata Rinteen hallituksen kaupunkipolitiikkaan malpe-kontekstissa ja arvioida miten MAL-verkosto voisi sitä tukea.

Ulkopuolinen arviointi ja siihen liittyvä julkaisu- ja MAL-verkoston 10-vuotistapahtumakustannukset voidaan rahoittaa verkoston perustoiminnan budjetista. MAL-verkoston arvioinnin toteutusajankohta kannattaa ajoittaa siihen vaiheeseen kun saadaan arviointitietoa muista keskeisistä kehittämisprosesseista. Esimerkiksi AIKOn kansallinen arviointi valmistuu marraskuun alkupuolella sopimusmenettelyn osalta. Akatemiahankkeiden ml. BEMINE-arviointi toteutetaan hieman myöhemmin.

Päätösehdotus: Ohjausryhmä käy evästyskeskustelun ulkopuolisen arvioinnin toteuttamisesta ja siihen liittyvän 10-vuotistapahtuman järjestämisestä.

Päätös:

9. Jäsenten ajankohtaiset asiat

10. Seuraava kokous (marraskuussa)

Asiana mm. seuraavan vuoden toiminnan linjaukset, Senaatin asema-alueet hankkeen tulosten esittely, puheenjohtajiston valinta ja kevään kokouspäivämäärät.

11. Kokouksen päättäminen